

**26. Лекарствена злоупотреба. Лекарствена
зависимост – видове, характеристика.
Абстинентен синдром - характеристика**

Доц. д-р М. Мичева дм

26.1.

➤ **Лекарствената злоупотреба и лекарствената
зависимост са едни от най-значимите
медицински проблеми на нашата съвременност
по своята сериозност и сложност от здравен и
социален аспект.**

➤ **Не рядко лекарствата се използват без
съответни индикации, по пътя на
самолечението, което може да доведе до много
тежки, дори необратими последици.**

26.2.

Лекарствена злоупотреба:

- **Консумирането на лекарства без лекарско предписание и/или в количества, които не са необходими**

26.3.

1. Злоупотреба с вещества, непредизвикващи зависимост

- **Психотропни медикаменти, които не водят до развитието на зависимост**
 - антидепресанти (трициклични, тетрациклични, MAO инхибитори)
 - лаксативи
 - аналгетици (ненаркотични – аспирин, парацетамол, фенацетин)
 - витамини
 - стероидни и хормонални продукти
 - билки и други средства на народната медицина
 - диуретици
 - разни

(Класификацията е заимствана от Международната класификация на болестите – 10 ревизия)

26.4.

- Продължителната и неоправдана употреба на тези вещества, обикновено е свързана с ненужни разходи и нерядко с увреждания от страна на организма.

Например: при аналгетици – може да се развие чернодробна и/или бъбречна дисфункция, при лаксативите – електролитен дисбаланс. За доказана зависимост и абстиненция в тези случаи не се съобщава.

- Задължително е фармацевтът да информира за евентуалните последици при ползване на гореспоменатите медикаменти, т. к. повечето от тях се отпускат без рецепта.

26.5.

2. Злоупотреба с психоактивни лекарства (вещества), предизвикващи зависимост

- При злоупотреба с психоактивни вещества се развива зависимост - психическа, физическа и при отнемането им – абстинентен синдром

Психоактивни вещества са - стимуланти, депресанти (седативни, анксиолитици), наркотици и халюциногени:

- **Психофармака**
Легални и нелегални агенти

26.6.

Психоактивни агенти:

- Опиоиди
- Седативни, сънотворни
- Анксиолитици
- Стимуланти – амфетамини, кокаин, кофеин
- Халюциногени
- Летливи (органични) разтворители
- Никотин и алкохол

26.7.

Характеристика:

- Засягат съзнанието - променят усещането и възприятието
- Психичните ефекти зависят от:
 - веществото (свойства, доза, форма)
 - личността
 - социалната среда и ситуация

26.8.

ЗАВИСИМОСТ:

- **Явление в резултат на взаимодействието на организма с някои психоактивни вещества (ПАВ) (потискащи или възбуждащи ЦНС)**
- **Основна характеристика на синдрома на зависимост:**

Силно, непреодолимо желание да се приемат вещества (алкохол, тютюн и др.) или медикаменти (предписани или не от лекар), периодично или постоянно, за да се изпитат определени психични ефекти или да се избегнат неприятни реакции (дискомфорт) от липсата им.

26.9.

Психическа зависимост:

- **Състояние, при което приетото вещество предизвиква чувство на благоразположение и психически стремеж за периодично или постоянно вземане на всяка цена с позволени и непозволени средства, за да се изживее отново състоянието на еуфория, добро настроение и веселост или да се избегнат неприятните изживявания.**

26.10.

Психическа зависимост:

- **Тя е водеща и задължителна!**
- **Отнемането на веществото води до емоционален дистрес**

26.11.

Физическа (физиологична) зависимост:

- **Явление в резултат на взаимодействието на организма с някои ПАВ (лекарства) (потискащи или възбуждащи ЦНС) при многократна употреба**
- **Състояние на адаптация на организма към лекарството (веществото), свързано с промяна в хомеостазата, при което лекарството е станало необходимо за нормалното протичане на физиологичните и психичните процеси в организма.**

26.12.

Физическа зависимост:

- За нейната тежест се съди по тежестта на картината на синдрома на отнемането, когато се прекъсне приемът на даденото вещество или когато се приложат неговите антагонисти
- Не се развива при всички зависимости

26.13.

АБСТИНЕНТЕН СИНДРОМ

- Група от симптоми с различна тежест и съчетание помежду им, които се появяват след пълно спиране или намаляване приема на веществото (лекарството), употребявано редовно или за дълъг период от време и/или във високи дози

26.14.

Абстинентен синдром (синдром на отнемането)

- **Физичните симптоми** - лек тремор, невро-вегетативни разстройства: лакримация, ринорея, настръхнала кожа, гадене, повръщане, сърцебиене, възбуда, понякога гърчове, делир, кома
Варират съобразно употребяваното вещество.
- **Психичните разстройства** - като тревожност, депресия и разстроен сън

26.15.

Абстинентен синдром

26.16.